

MUSICAL DIARY

I.S.C.M. FESTIVAL: FIVE PREMIERES

THE I.S.C.M. Festival's Thursday night concert at the "Orah" in Haifa offered no less than five orchestral premieres in three hours (it should have been six had not Roman Haubensstock-Ramati's "Blessings" been cancelled at the very last minute).

The "Kol Zion Lagola" ensemble was also missing. But it was really good to see how the Kol Yisrael orchestra came out in the whole programme, most carefully prepared and conducted with devotion and accuracy by Heinz Freudenthal. Ralph Vaughan Williams' Five Variants of "Dives and Lazarus" for string orchestra and harp are in the words of the composer "not exact replicas of traditional tunes, but rather reminiscences of various versions in my own collection and those of others." It was a solemn pavane: from the 82-year-old master of English music one could hardly expect anything more "modern" than — say — from Sibelius, another grand old man.

Yoritsune Matsudaira's "Metamorphoses on Salbara" were a rare occasion. Scored for solo-soprano and a chamber orchestra, they are deeply rooted in "Gagaku" (old Japanese Court music). A pupil of Alexander Tscherepnine, Mr. Matsudaira adapted this venerable musical heritage to the most revolutionary technique of the 12-tone system with an infallible instinct. There was nothing forced about this synthesis, which fascinated by a delicacy that was like silver filigree. The composer, a man of uncommonly engaging appearance, bowed again and again

under the hurricane-like applause. Antonia Weiss-Lavanne's soprano was dewy and sweet.

The violin concerto by Riccardo Malipiero (a nephew of the famous Italian composer) was another dodecaphonic product, but it had an unmistakably neo-impressionist element and even a slight post-romantic echo. It is inventive, well contrived, and never dry. In the brilliant cadenza we even recognized a debt to Paganini. The soloist, Sandro Materassi, turned out a superlative performance, sublime in technical mastery and phrasing, dazzling in bowing and cantilena.

With his brand-new viola concerto, Josef Tal once more proved to be one of Israel's most serious composers. From his uncompromisingly atonal origins he developed a style that is less rigid but remains harmonically bold. The form is concentrated, the rhythm is assertive, and the work discloses a neo-romantic yearning for melody. Gideon Roehr was an excellent soloist.

Hilding Rosenberg's Sinfonia Concertante (soloists: Shimon Mishori (violin); Nahum Pinczuk (violin); George Haas (oboe); Avner Aron (bassoon) is unproblematic and vivacious and offers brilliant opportunities to the soloists. During the second movement we imagined we were listening to a Jewish theme.

With such a plentitude of premieres the responsible critic could do no more than give some superficial impressions, especially since there was no opportunity to have a look at any of the scores in question.

צילי' הפסטיבל

ארץ השמש העולה

במרכז התכנית של הקונצרט ב-אורה ביום ה' היתה יצירתו של הקומפוזיטור היפאני יוריט סונה מאטסודירה. רה ארבעה ימים עם באורה כדי להשמיע בחיפה מוסיקה מארץ השמש העולה.

יצירתו — מתרונת טיטרמונות של "סאוכרה" לקול זמרה ולתזמורת זר המוסיקה העתיקה של הצר המלכות היפאנית.

הזמרה ויסילבן, תזמורת קול ישראל והמונצה פרוינדטל, ראויים להלל ולשבח על הבצוע. עבודה רבה הושקעה על ידם בהכנת יצירה אקסוטיית זו.

המחבר נקרא אל הבמה פעמים אחדות והקהל שהקשיב במתיחות ובהנהגה רבה, המסיר עליו שפע קריאות, "הדרן".

תזמורת קול ישראל

המשרדת ציוויה דע תים קריבות, זיכתה את חיפה בהופעתה בקונצרט זה.

מבטי חיבה ושלחו אל הבמה על האזנים, שלוו בנגינתם ימי קרבות ומצור בירושלים. קדושת העיר אר שפת אותם, רושם מיוחד עשתה תל בשתם הצנועה ובואת הוכיחו, כי פראק אינו מספיק, כדי להופיע על במת'קונצרטים.

יוסף טל

קשה לנבא כמה מויצי-רות הקומפוזיטורים ש-נו ישאו חן בעיני האזר-היב ואיזה מהן ימלו ב-צקדונם בצדה לדרך מו-צורת הארץ.

כבר עתה ברור, שהקונצרט ל-וואלה של יוסף טל, היא יצירה שר-אוי להשמיע מעל כל במה עולמית! זכות גדולה נפלה בחלקו של גד-עון רהר, איש ירושלים, שבצע נגי-נת'רכורה של קונצרט יפה זה.

ככי סופר

ISCM Festival Ends With Prize Giving

The 28th World Festival of Contemporary Music came to an end Monday night with the award of prizes and a chamber music concert at Haifa's Town Hall.

The Israel composer, Mr. Yosef Tal, received the "South Africa" prize for his Viola Concerto. Among the other prize winners was the French composer, M. Andre Jolivet, who received the Composers' Prize (donated by such composers as Britten, Copland and Milhaud) for his "Symphonie" which was performed at the opening concert of the Festival.

The Italian prize "Subini Saroni" was awarded to the Japanese composer, Mr. Yoritsuna Matsudaira. Mr. Don Banks, of Australia, received the Haifa Municipality prize for his Violin and Piano Sonata.

M. J. Bentzon, President of the International Society for Contemporary Music, expressed his thanks for the warm reception accorded the Festival and its participants.

עיתון: ?????? - Maariv תאריך: 8 יוני 1954 עמוד: 3

ננעל פסטיבל המוסיקה

אחד הפרטים לקונפוזיטור הישראלי יוסף טל

— מאת ר. עזריה, 10 פור, "מעריב" —

בקונצרט קאמר, בנוכחות 35 צירי החברה ה-בינלאומית למוסיקה בת-זמננו ולמעלה ממאתים מוסיקאים וחובבי מוסיקה, נסתיים אמש בהצגת פסטיבל המוסיקה, בהיפך העירייה- בחיפה.

טרלי דון באוקס, על סוגיה ש"לו לכנור ופסנתר, מר יוהאן בנסון, גשיא האגור-דה הבינלאומית למוסיקה בת-זמננו, הודה לנוכחים וציין שי-האירחים התרשמו ממדת התא-זנה התרבותית וההתלהבות שי-גילו כל-באי הפסטיבל, דבר ה-מיוחד לחיפה וישראל מקום מיוחד בתולדות פסטיבלים ל-מוסיקה הדישה.

אנשי הכנוס יהיו נוכחים ה-ערב בקונצרט המוסיקה היהר-דית בזכרון יעקב, בו תשתחפ-נה בין השאר שושנה דאמרי, נעמי צורי ולהקת "בני מחול".

יוסף טל, אחד המבדרים ה-ישראלים שיצירותיו בוצעו ב-פסטיבל, זכה בפרס "דרום אפי-ריקה" על הקונצרטו לויולה שלו. בפרס המבדרים (שהתור-מים לו הם מבדרים נודעים כ-כברייטן, קופלנד, מי, וולטון וויליאמס) זכה המבדר הצרפתי אנדרה ז'וליבה על הסימפוניה שלו שבוצעה בקונצרט הפתיחה ע"י התזמורת הפילהרמונית, ה-מחבר היפאני יוריטסונה מטסור-דירה זכה בפרס ההוצאה האי-טלקית, "סוביני סרבוני", שתד-פייס את יצירתו. בפרס ראש-עיריית חיפה זכה המבדר האוס-

חג הצלילים בחיפה

הפסטיבל העולמי ה-28 למוסיקה בת-זמננו

היאון קירשנר ו"רכיעית קסאל" קומפוזיטור צעיר, בעל המצאה מלודית רעננה, מלא חיות והומור הוא נציגה של אמריקה — היאון קירשנר, שקיבל פרס "הנעורים המוסיקליים בצרפת". באפרוריות של כמה מן היצירות הקאמריות הכניסה יצירתו של היאון קירשנר, רביעית-מיתרים, משבירת עליו של כשרון מוסיקלי טבעי. היצירה בוצעה באהבה ובהתלהבות ע"י הרביעיה "לסאל", שארבעת חבריה הם לוי — מיאר — קמניצקי — קפוצ'ינסקי, כולם צעירים ומגננים מצוינים וכולם כלי-און קירשנר מבני-בית.

המוסיקה הישראלית מקופחת ארבע יצירות ישראליות היו רשומות בתכנית, מהן — האחת, "ברכות" של ר. האובנשטוקר-רמתי, לא בוצעה בגלל הסתלקותה של תזמורת-חיפה בהנהלת פרנק פלג (למרות ההבטחה הקודמת). השניה, רביעית-מיתרים של א. ו. שטרנברג (יצירה קאמרית נאה כשלעצמה), חוברת בשנת 1924, כלומר בדיק לפני שלושים שנה; מה טעם להשמיעה בפסטיבל עתה, כשאין בה שום חידוש?

היצירה השלישית — סוויטה לשיירי רחל לקול בליווי ויאולה וחליל מאת אברהם דאוס, היא יצירה טובה, בעלת השראה לירית. תוך הכרת טובה לזמרת, שביצעה את היצירה לראשונה לפני י"ג שנה, רצוי היה עתה לתתה למבצעת חדשה, בעלת קול ויכולת מעוליים. הסוויטה היתה בלי ספק מעוררת הדים עמוקים יותר.

היצירה החדשה באמת היתה זו של הקומפוזיטור יוסף טל: קונצ'רטו לויאולה ותזמורת, שחובר השנה וזהו ביצוע-הבכורה שלו. זוהי יצירתו המעולה והמוצלחת ביותר של י. טל, היא נכתבה בשעת-חסד. הקונצ'רטו מעניין בנושאי המלודיים וב"עבודם המצויין כמו בתכנון האמוציונאלי. שלושת פרקי, המנוגדים בהשראתם, מרוי-כזים ותמציתיים, הפרק השלישי מפכה בתנועה ובשמחה צלילית משכרת. מבחינת הרמה הקומפוזיציונית הרי זו אחת היצירות המעולות שבוצעו בפסטיבל והיא זכתה בצדק בפרס (הדרום-אפריקני). הקונצ'רטו נוגן ע"י גדעון רהר ותזמורת "קול ישראל" בניצוח ה. פרוידנטל.

הבל שבגלל המדגים, לא נערך קונצ'רט לפרונטאטיבי של המוסיקה הישראלית בש"ביל האורחים והמוסיקאים מחו"ל. עד כה נהגו כך כל העמים המארחים את הפסטיבל לים, חבל שהחמצה הזדמנות יקרה ונדי-רה כזאת.

היצירה הנעדרת ביותר כמה יצירות נוספות ראיות לדברי הע"י, כמו הקונצ'רטו לפסנתר של דאריוס סקי; הסימפונייה הזעירה של אלכסנדר טאנסמן; מהרזות שירים, על אהבה ובדי-דוח" של א. ואן-ויק (דרום אפריקה), שהשמיעה בטעם רב הזמרת המצוינת בטסי דה-לה-פורטה; ואולם יש לומר בגילוי-לב, מעטות הן הקומפוזיציות שהביאו את המאזינים להתלהבות ולהתרוממות-רוח. היצירה הטובה והנעדרת ביותר היתה האופרה, "דוד" של דריוס מיו, שבוצעה בירושלים במסגרת החודש למוסיקה יהודית, שהל בעת ובעונה אחת עם הפסטיבל. על יצירה נעלה זו ידובר להוד.

פרס לקהל הישראלי עם גמר הקונצ'רט האחרון בהיכל העירייה, נערך טקס חלוקת הפרסים, בהשתתפות יו"ר החברה הבינלאומית למוסיקה בת-זמננו מר יוהאן בנסון, ד"ר פ. גרדנויץ, הנציג הישראלי בהנהלת הפסטיבל, שטרז וע"מל הרבה בסידורו, ומר יצחק רול, מנהל הפסטיבל מטעם לשכת-הפיתוח של עיריית חיפה, שהצלחה בכל הנוגע לארגונו ומתי לכו הסדיר. מר י. בנסון סיים בדברי תודה לחיפה על קבלת-הפנים הנאה וההאזנה הנלהבת של הקהל לקונצ'רטים. "שכמיה לא היתה עוד בשום פסטיבל מן הקודמים". אכן בארץ קטנה כשלנו, כמעט ללא אור-חיים מן החוץ — אולמות כמעט ללא אור-בשמונה קונצ'רטים במשך עשרה ימים והא-זנה מרוכזת ורצינית ייחשבו כאות כבוד לציבור החובבי המוסיקה שלנו. יורשה נא לנו לומר כי באופן סמלי קיבל הקהל הישראלי פרס. ואות הכרה מגיע לראש עיריית חיפה — היוזם המעין והמגשים.

אלנה וורלי

קונצ'רטו בכיצוע שני פסנתרים מהוללה של המוסיקה הדוידקאפונית ויוצרה של האסכולה המודרנית החשובה ארנולד שינברג (מת לפני שלוש שנים) צריך היה להיות מיוצג בקונצ'רטו לפסנתר ותזמורת. לכיצוע היצירה הגיע במיוחד מאמריקה הפסנתרן הנודע אדוארד שטר יארמן. אולם מפני סיבות שונות לא יכלה התזמורת הפילהרמונית שלנו להוציא לפור על את התכנית, ושטויארמן נאלץ לנגן את היצירה בליווי פרנק פלג, בפסנתר שני. לא היתה זו התקלה היחידה בפסטיבל. כמה וכמה יצירות בוטל ביצוען, כן לא הושמע הקונצ'רטו של הקומפוזיטור האמריקני אלכסי הייאף, וצבי צייטלין לא ביר יצירה אחרת — משום שהתוים לא

ה"גאמלין" של המורת הרחוק) — כל אלה בקלטו יפה ודיברו אל הלב. היצירה בוצעה ע"י תזמורת "קול ישראל" בניצוח פרוידנר טל והזמרת אנטוניה לבן, והוענק לה פרס ההוצאה "דוביני טרובני".

קאפלמייסט-רמוזיק בתכניות הקונצ'רטים, שכללו יצירות של למעלה משלושים קומפוזיטורים, מצאנו מי עוט טוב, חלק גדול של בינוניות, ולאכזב תנו — הרבה חיבורים חלשים מאוד, שאינם הולמים בשום פנים רמה של פסטיבל בין לאומי. תמוה מאוד, שהועדים המקומיים וגם ועד הזוריי הבינלאומי אישרו קבלת חיבורים חלשים של מחוסרי כשרון. היו בתכנית הרבה חיבורים המכונים "קאפל מייסט-רמוזיק" או "מוסיקה של גייר". כא

זה מאות שנים לא ידעה אמנות המוסיקה מפנה כה יציוני בתולדותיה כמו בראשית המאה שלנו. גורמים רבים ושונים השפיעו על התמטות ההשקפות והחוקים, שנת-קדשו במשך דורות. היו אלה גורמים מדיניים, חברתיים ורוחניים. נוספו להם תמורות גדולות, שנתחוללו בחיי האנושות כתוצאה מההמצאות הטכניות. הראדיו מביא את הצליל ברגע הפקתו לכל מקום על כדור-הארץ. וכן הפטיפון והקולנוע מביאים את המוסיקה למיליונים בכל ארצות העולם. השתנו המושגים על יופי, כשם שהשתנו ההשקפות על מהותה ומטרותיה של האמנות. התרמוניה, הריתמיקה, המלוס, המבנה — כל יסודותיה של המוסיקה עברו תמורות עמוקות ונוצרו מושגים חדשים: אטונאליות, פוליטונאליות, פולייריתמיקה, מוסיקה דוידקאפונית וכו'.

אבל טבעו של האדם, שאינו נוטה לשינוי-טעם מהיר, ואילו טבעו של האמן, שהוא מטה און לכל המתרחש סביבו ואף למה שחבוי בערפילי העתיד, מתוך גיגוד זה שבין טבע הקהל והאמן נפערת ביניהם תהום של אי-הבנה, ואולם אין האמן בן המאה העשרים נוטה, כאמני הדורות שעברו, להסתפק ב"עולם הבא", הוא רוצה לה של את ההווה, להשפיע על בני דורו בייצירת רוחו. כך נוצרה "החברה למוסיקה בת זמננו", שמטרתה להקים בכל ארץ וארץ ארגון מיוחד, שיפעל למען המוסיקה הנדישה. היה זה בשנת 1922, עם עריכת הפסטיבל הראשון למוסיקה בת-זמננו בזאצ'בורג, בו השתתפו בין היתר ברטוק, היג-דמיט, דה פאלא, מיי, בלוך, שימאנובסקי ועוד. מאז נערכו הפסטיבלים מדי שנה — חוץ משנות המלחמה, וזו הפעם הראשונה נערך הפסטיבל הבינלאומי בארצנו.

נדורי אומה מאת ויזה-לובוס היצירה הראשונה בקונצ'רט-הפתחה של הפסטיבל היתה פואימה סימפונית "נדורי אומה" (בשמה המקורי "אודיסאה של גזע") מאת הקומפוזיטור הבראזיליאני הדגול, היג-טור וילה-לובוס. מסתבר שביקורו של הקומפוזיטור לפני שנתים בארץ השאיר עליו רושם עמוק. את רשמיו מתחית עמ"נו ומדינת ישראל שר בפואימה סימפונית עשירה צלילים וגונים. גודה לאמן הדגול על השיי המוסיקלי היפה שהקדיש ליש-ראל.

אנדרה ז'וליה — גבור הקונצ'רט היצירה המעניינת ביותר של קונצ'רט-הפתחה היתה הסימפונייה של הקומפוזיטור טור בן-החמשים — אנדריי ז'וליה, ממיס-די קבוצת "צרפת הצעירה", המשמש מנהל מוסיקלי של הקומפוזיטור פראנסואז. הוא בעל הוש לאפקטים תזמורתיים, הסימפונייה זורמת וגועשת, מורגש בה שפעיתר של אמר-צעב, פועמת בה גם חרדה המקנת בלב של אדם בן המאה העשרים, שחי את התקופה של שתי מלחמות-עולם. הסימפוניה בוצעה ע"י התזמורת הפילהרמונית בניצוחו של היינץ פרוידנטל. בסיום הפסטיבל הוענק לה "פרס הקומפוזיטורים".

סרה מן המאה ה-17 כנראה, ששום פסטיבל אינו נקי מתופעות תמוהות. הגה כי כן בוצעה בקונצ'רט, שנערך ב-3 ביוני 1954, יצירה תזמורתית של הקומפוזיטור האנגלי ראלף-וואהאן ויליאמס. ליד שנת 1872, שלשונה המוסיקלית מעולם לא עברה את גבולות המאה ה-17. כיצד נתגלגל לפסטיבל ה-28 למוסיקה בת-זמננו? לועדת הרפרטואר פתרו-נים.

דבר מתמיה לא פחות הוא חוסר נציגות של קומפוזיטורים אנגלים. פרט לויליאמס הנ"ל, מופיע בשם אנגלי רק מתיאס סייבר, והוא קומפוזיטור יהודי מהונגריה הירשב באנגליה, תמוה ומזור, האלה פני המוסיקה האנגלית בזמננו?

מזרח ומערב נפגשו הפתעה געימה היתה הופעתו של הקומפוזיטור היפני יודיסטונא מאטסודיירה (נולד בשנת 1907 בטוקיו). יצירתו "מטמורפוזות על סייברה", המבוססת על מוסיקת הצ'ר-המלכות של יפן העתיקה בסגנון של המוסיקה הדוידקאפונית (12 הטונים) וב"הרכב מצומצם של כלי-נגינה אירופיים וקול זמרה — שבתה את הלב במקוריותה. התרונן לפנינו גוף צלילים, מלא ליריקה ועדינה. הצמצום והריכוז, קולה של הזמרת שהשתלב באופן הרמוני בקולות כלי-הנגינה, ניצול מעניין של כלי-ההקשה (מסורת

אבא ויוריסטובה

לה היו, למשל, הוריאציות של מיכאל גיהלן (אוסטריה) והסוויטה "קברו של ראל" מאת רודולף אשר (הולנד). גם הסימפונייה הקונצ'רטאנטית של הילדינג רוזנברג (שוודיה) היתה משעממת.

שני קונצ'רטים לכנור לא עמד להם מזלם של הקומפוזיטורים האיטלקים אף הפעם. מסורת היא ביניהם: הצלחה בשדה המוסיקה האופראית וחולשה בתזמורתית. איטליה נתנה קומפוזיטורים אופראיים גאונים, אבל לא העמידה אף סימפוניסט אחד! "שתי האיוונציות" לתזמורת של אדונה צאקי (נולד ב-1904) לא היה בהן שום ענין ושום חידוש. לעומת זאת היה משהו אלגנטי ומרענן בקונצ'רטו לכנור של ריקארדו מאלפיירי (נולד בשנת 1914), היצירה בוצעה בטעם רב בידי הכנור האורח סאנדרו מאטאראסי. רושם חזק יותר ועמוק יותר עשה הקונצ'רטו לכנור ותזמורת של הקומפוזיטור הנורבגי קלאוס אגה (נולד בשנת 1906) — יוצר נאמן לנופו וקורב למעניות של נגינת עמם. הקונצ'רטו בוצע בדבקות ובשלמות בידי הכנור האורח ארנסט גלאזר מאוסלו. עם התזמורת הפילהרמונית בניצוחו של פראנץ פריקשא.

הגיעו למועד הפסטיבל... והלא הזוריי אי-שר את היצירות, ומועד הביצוע נקבע חדשים רבים לפני כן.

סוד הפרס או אספרנטו מוסיקלי לעומת מיעוט עצמיותם של כמה מן הקומפוזיטורים של ארצות צפון-אירופה ברצוני להטעים את מקוריותם של הקומפוזיטורים מאמריקה הדרומית, כדוגמה אציין את קארלוס ריאסקו (נולד בסנט-דיאגו, צ'ילה, ב-1925); "ארבעה ריקודים" לתזמורת מצוינים באופי נעימותיהם וקצב ביניהם, במזגם הסוער ובתזמורם היפה. נהייתי מאוד לשמע מוסיקה זאת, שעם כל חוסר עמקותה — היא מלבבת. היצירה בוצעה יפה ע"י התזמורת הפילהרמונית בניצוחו של פ. פריקשא.

לעומת זאת כמה חירות ורופפת, מחוסרת אופי ועצמיות, היתה הסונאטה לכנור ופסנתר של דון באנס, קומפוזיטור אוסטרלי היושב באנגליה, הוא יוצר במין חלל ריק, ללא כל קרקע-צמיחה. מוסיקה זאת היא מעין אספרנטו מוסיקלי, שאינך מכיר את נוף גידולה. מה גדל תמוהני ותמהון רבים, כשפרס ראש עיריית חיפה ליצירה הטובה ביותר של בן ארץ לא-אירופית הוענק ל...דון באנס.

תאריך הורדה: 25 אוגוסט 2021 עיתון: למרחב, 1 יולי 1960

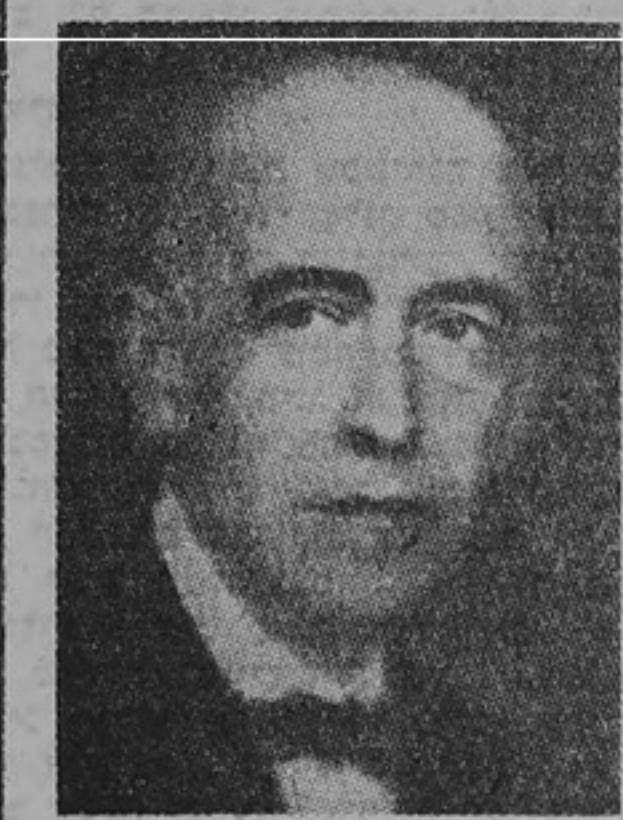
<!-- NLI CUSTOMISATION: Import Date [2020-09-09] -->

מתוך אתר "עיתונות יהודית היסטורית", הספרייה הלאומית *** --> [import/batch-olive-lmrv/lmrv/1960/07/01_01/19600701_01-METS.xml]

צני שנונית מוזיקה רסיסת ת"א

חדיש ועתיק בכפיפה אחו

האבירות בסכנה. מסגרתה המסורתית של הצגת הבובות, המומנט של "הצגה בתוך הצגה".
ניגודי־האופי החדים בבססטס של סרוונטס – כל אלה זימי נו לפאליה אפשרויות רבות לעיצוב, והן נוצלו באופן מושלם.
במשיכותי מסתול קצרות יודע פאליה ליצור מיר ניאטרות צילוליה בעלות מוחשית קולעת. מקור כוחו היא מורשת ה־פולקלור הספרדי, העוברת ביצירתו סובלימאציה אישית נהדרת.
רעיון באוני הוא, למשל, להשתמש בגוסחי הזמרה המסורתיים של השירה הספרדית, ספוגי הטספראמנט העיקש וה־מינטונגיה הדרומית.
לסס בניית הדי־רציסטיבים של העני־דוקריוי.
מקל־חיים לא פחות זה רעיון החימום, המופקים מקומל נשפים ומשתגים, ובל־צ־מבילו וכל־דנקישה, הרכב זה מנוצל לאקסטים רבנוניים.
שקיססם בצינעהם – כמו היקוי המתה־החילי לים כפי שני אבובים והוף, צילילי הלאטה העתיקה המדהדים בגניגת

עמנואל דה־פאליה

הצ'מבלו, וכן דימויים ים תכונניים־מובהקים של אורגאמנטאליות ושקרי מות־הקיום.
עניון של חדישות מעניי קום למירסם גם צירופים רבטוטא־ליים.
אך מעלתו הגדולה של סינגונד סאליה – שחידושיל מסתברים באר־רת כשעו מן האשראה הפולקלורית (כמו צארל־לופוסורנסקי בשעתו), זה מתבנות המצנצנות, הקשר לירמיוי־גב העניפות בין קומל־זמרים לפני עזילתו האילמת של תאטרון הבר־בוז – בכל אלה נראית סמילוח־פר־שיות ל־מעשה בחייל־של סטראויני־מקי (יצירה זו העלתה־ביא1918, "הי־אטרון הבובות" של סאליה – כעבור חמש שנים).

אולי שוקן (ספרן), בתפקידו הר־ציטטיבי של העני־דוקריון, העצילה את מיטב כשרון־הבמה שלה לפצות את הביצוע על העדר ההמשלה הח־וחית, ובספרודיה מולדת ליוותה את ההצגה בהזברים הקוליים.
רצפי־מוסר־השכל, במרתו הרווייה של וי־ליאם וולף נמצאה התגלמות קולעת לפאתוס הרומאנטי של דון קיחוטה, הופעתו של היים פלשנר בתפקיד דון פדרו היתה נבוכה מעט.
מה גם ש־זמרתו אינה הפשית מאמאץ.
כל ה־משתתפים, ובהם להקה כליית מאומנת היטב, הובילו בידי המנצח גארי בר־הני לביצוע מטואם ועדרורסם.

ערבית שניה

המוסיקה שהושמעה בתניית הבנאי של היצירה המודרנית, דבר שהשתי־בבעה ברובה מעמדות קדומניות יותר קם גם בהיקפו המצומצם של הקהל, ויצא־ידופן מבחינת תקופסה היו רק שלושת הריצ־דקארים של נירולאמן־פרטקובאדזי משנת 1615, שהושמעה בידי פרנק פלג מן הפסנתר (במקום צ'מבלו), ריצ־דקאר הוא צורה קדו־מה של הפוגה, ובנוי כמותה לפי ה־עקרונ של היקוי בין קולות.
פרטקרי־באלדי, מענני המוסיקה האיטלקית העתיקה, עיבד עקרון זה ברבנונות מרחקת, ובקטע השני מגיע אף למח־דה מפתיעה של חזרות כרומאטית די־מרגות לקראת יצירתו של י. ס. באר.

הסונאטה החדשה ליוולה ופסנתר, גאת יוסף של ערוכה בשני פרקים, הנבדלים למדי זה מזה בחוקף העי־צוב, הראשון מתנהל בששף לירי־הגותי, הון פיתוח רבצדדי של מוסי־בוב בצעף הריאציה מבטיח את הסבירות, והדישות המתונה של המב־נון זוכה ל־כיסוי־אישי מלא.
פרטק ויתר הפרק השני, שמדומני לא הניע־לידי מיצוי של הדימוי המוטורי ה־אי־מסטריו המונח ביסודו.

מגישה ראשונה עם יצירת הצרפתי־פיר בולו זימנה הסונאטונה שלו לוח־ליל ופסנתר, בולו, לידת 1925, נמנה כיום בין ראשי המדברים במח־שקדיו־אסכולת דארטשטאט־המקיסף, את בעלי־הניסוי היהוד קיצוניים כדוד־הצעיר, על טיב הניסויים הללו, בת־הים האלקטרוני והלא־אלקטרוני, כברי־עמדיה בפירוש־מה בהודמוניות קדו־מות, מה שמצוין לטובה את יצירתו־של בולו שהושמעה הפעם, הוא – שאין זו ספקולאציה בעלמא שכמר־הה הורגלנו לטמוע משורות ה־אוני־גארדי, מופשטות המירקם שוב אינה נראית כאן כתכלית לשמה, אלא מה־זה ביטוי לאמת מנימית מובהקת, כיסוד הבריום ניכר דמיון צילילי עי־קצב בצעף, מומנט חרובי של חרות המשחק הוירטואוזי, חומיות המוסי־קליות, אף כי מושלטלות במישוי סרי־ריאליסטי, משכנעות בחוקף שרשרי־הן הצבעונית, קי ברודי קושר יצירה־זו עם החנות קודמות במוסיקה הצר־פתית – עם אוליבייה מסיאן, והלאה־מזה עם ראול.

היעדרן של התכונות ה־אופטימיות־שמניות לעיל לגבי בולו, הוא ההפך־אל המאופה אוי־29 של ארנולד־שוברג (1926) לפרשם מיינעת של יובש שכלתני, מומנטים של עניון־נצורים פה־ישים הודות לסיגוראציות אופייניות של שבעת הכלים.
הנהוגים בחירות קונטרפונקטיה מרובה – שלישיית מיתרים, חליל, קלרנית, קלרנית־באס ופסנתר.
כמירכז מתור־סף מימד אכספרסיוניסטי בענות־ויאלס המרומזח בארשה צינית, במ־סורתו המובהקת של גוסטב מאהלר־איקם ניכר הרבר שהמתמר אינו־מחיר לעצמו ליהנות בשלמות מן ה־צדדים החלו, ה־מוחשיים רייל – שהרי חיוב הוא לעמוד בשערי־קוה־בין תורה חדשה, מבין השישי של האמצאה מבצעת בכל עת הנקרות־האינסלקטואליות, תומחה ניכרת בתור־שכונות, הדידקאפוניה היתה למאני־הדי־ש־סגנון.

צוות מעולה של מוסיקאים הבטיח ליצירות המסובכות המת־ביצוע נבר־הה, לצידו של פרנק פלג יש לחזוקר־אח גרעון רהר (ויולה) וארי ספליץ (חליל), ואליהם הצטרפו ביצירה שב־ברג גם יונה אטלינגר (קלרנית), נד־עון מידמן (קלרנית־באס, היים טאבי (כינור) וגיאל הופקלר (צלו).

. איגוד למוסיקה קאמרית", שהוקם

לאחרונה בתל־אביב, הציב לעצמו מטרה להשפיע יצירות נדירות־ביצוע ולעודד את המלחין הישראלי, מנה־לי הפעולה הם ד"ר ישטהו שפינדל (קול ישראל), המנצח גארי ברתיני (ובת־שבע ה־רוטשילד), למעשה זהו המשך ישיר לקונצרטים המיוחדים שנערכו אשתדך במוזיאון ת"א.
אלא שמעטה הם מתקיימים כסדרה עצמ־איר של "ארבע ערבות מוסיקליות", השיבות הסדרה הזאת נראית בין־היתר בשלוש גניגות־בבורה של יצי־רות ישראליות : סונאטה ליוולה ופי־סנתר מאת יוסף 20, שבעייה לבן־ציון אורנד וריצ־דקאר מאת מרדכי־פחה, יצירתו של ארנולד תוצרת במי־יוחד לאתה חודמנות־חודשי רצוי־הוא התכנייה המורחבת, המלוה את ההכנייה הבת־ירגילות בדרבר־הסבר־מפורטים מפרי עטו של יהואש הדיש־ברג.

ערבית ראשונה

התכנית, בחלקה הראשון, נתנה חתך במוסיקה הקולית של אנגליה מן המאות ה־17 וה־18.
השירים לשלושה ולארבעה קולות מאת דאולנד, מורלי, וילקס וויכבי (בני דודו של שקספיר) מדגימים להפליא את קסמ־הפויס ה־קליל של המדריגאל האנגלי, היונק ישירות ממקורות הפולקלור.
אמנות החבור הרבכולי שוב אינה מודגשת כמעט בתור־שכונות ששהיא נוספת ביומיום, של חן עממי, בתהוושה מובהקת לשפת המקום ונעימותו־עדות מעניינת ביותר מוסרת בהקשר־זה יצירתו של אורטאנדו ג'ובונס, קריאות רחוב של לונדון, ג'ובנס, שפעל אף הוא בתחילת המאה ה־17, כינס לכאן איספה מנוגנת של קרי־אות כפי ששמען מפי תגריים למיני־הם, כפי הוישה־זמרים מובלטים ה־מוטובים הללו בטיפוסיות מבהחת, כי־

שהם משתלבים באמנות רבה במירקם־קונטרפונקטי של להקת קשתנים־מכל מקום, אי אפשר שלא להתקנא ברמת המוטיקליות הנעלה של בעלי־הקריאות... ואין זה מקרה יחיד, ה־צופתי זאנקן, שהי כשלושה חודות־קודם לכן, כרה אוניו לקריאות־הר־תוב של פארוו באחד המוטטים שלו, ואף באופרה של הנדל („כסרססי") כנויים עקבות כאלה.

קטעי־השירה המרובים המפורים בי־מחנות שקספיר ערורו דמיונם של מלחינים בתקופות שונות, החל בי־תומאס מורלי, שהיה בן־דודו וידידו של המחזאי הגדול, וכלה באיגור־סטראוינסקי בן־זמנו, שהציליל־במור־במה עובד שיריו שקספיר לי־להקה קאמרית, ארבעה שירים לילוליוו כלים שהושמעו בערב זה, נח־הכרו בודי־מלחינים אנגלים שהיו־סמוך לפני וסמוך אחרי דודו, של־הנדל: הנרי פרטל, ותומאס ארנה־יוסיפס הצנוע של שירי ארנה, הציור־בצילילים האופייני שירורו של פרטל־הם בחזקת תגלית – שהיחי בתכנית־הקונצרטים הרגילות מוסיקה זו מר־כת שיכחה.

בביצוע השתתפו אנטוניה לבן (ספרן), ניצה שור (מצו), אדיה גולדשמידט (אלט), היים פלשנר (ס־נור) וויליאם וולף (באס).
את שירי־דאולנד ליווה מן הצ'מבלו פרנק פלג.

כנראה כתחליף ללווי־לאוטה אות־טי, קבוצת נגנים של תזמורת, קול־ישראל־בניצוח גארי ברתיני הצטר־פה לשירי שקספיר וליצירתו של גרי־בונס, אך ביהוד באחרונה קילקלה את השראה במידה בולטת של חוסר־הכנה, הזמרים גולה, אננם, רמת יכיר־לח בלתי אחידה מבחינה קולית, אך גם הם נאלצו להיאבק בתוצאות של־הכנה אנסמבלית בלתי מספיקה.
לש־בה מיוחד ראוי הבאס, בעל חוקף־קליל ורמה אנטגית הבהר־רושם, נרי־צה שור ואדיה גולדשמידט ציפור־לכאן זימרה של רגישות הבנה רבה.

בובות וזמרים בצידן

להקה השני של הכנית הערב הוקי־דש לביצוע קונצרטי, ראשון בארץ־של אופרה זעירה מאת מנואל דה־פאליה – מתיאטרון הבובות של דון־פרדי, בנוסה עברי של רפאל אליעזר, המלחין הספרדי הגדול (1876–1946) הגיש בזה תרומה מקורית מאד לגי־סטייאופרה של זמנו, שבחלקם מת־נהלים מתוך מגמה של צימצום קאמ־רי, אפיוודה מתוך יצירתו של סרווג־טס ספקה את היסוד העלילתי : דון־קוחונה וסאנטי פאנסא באים לחיות קריאטרון הבובות של דון פדרו, היה־צגה מתוארת את השפעת של הטיס־מה מליסאנדרה, אך דון קוחונה, כי־דרכו, מחליף בין מציאות ודמיון וי־מתערב בעלילה בראותו את כבוד־

זוהרה של עונה

תקופת שהותו של המנצח האנגלי סר ג'ון בארביירולי במחנה המור זיקאלי היתה אחת מן המזהירות ביותר בעונה זו בפילהארמונית. המנצח הישיש מאוד התחבב על קהלנו; מבחינה חיצונית בלבד היווה גיבוש חזיון נאה, כאשר בגופו הצנום, החלש, העומד כאילו להתמוטט, יצר האיש דבקות, רגש ומו-נומנטאליות מיצולו, אשר הרנינו — בניגוד חזק לרושם הוויזואלי — את הסימפוניה השנייה של מאהלר. את היצירה הזאת למדו להכיר אצלנו, הודות לי סר ג'ון בארביירולי וניצוחו החיוני, רב-בות מאזינים. גם ביצוע הבכורה של הסימפוניה השנייה לז'וזף ויליאמס נעשה תחת שרביט בקונצרטים המיוחדים שלו. ון ויליאמס, המלחין האנגלי, מת לפני שנתיים בגיל 85; הוא שמר על כוח היוצר שלו גם בהיותו למעלה מגיל 80, ובדומה לבטהובן, בריוקר ומאהלר, לא הגיע לכתיבת הסימפוניה העשירית; בתשיעית נסתיימה מלאכת הסימפוניות שלו. צלילים אלה של הסימפוניה השנייה נית שוב שימשו לנו הוכחה, שאפילו בשיטה הטונאלית (אך ון ויליאמס מש המש גם בהרמון המודרני) אפשר לייצור סגנון אינדיבידואלי ונעים, שבו ימצא גם אותו הצירוף של ידיעה עמוקה באמנות הקונטרפונקט של תקופת הרנסאנס עם התעמקות בפולקלור הלא-אנגלי: לא מבחינת ציטוט המלודיקה, אלא מבחינת החיאה לפי רוח המלחין; הוסף לכך גם אוזן טובה לאפקטים של התזמור המודרני. ודאי יחבב קהלנו השמעת יצירות נוספות של זה המחבר האנגלי רביהערך.

בקונצרט הפרידה של בארביירולי השתתפה אשתו, מנגנת האבוב, לידי אור-לין בארביירולי בקונצרטו לאבוב ולתזמורת, אשר מייחסים אותו להידן בפרק הפרימיטיבי שלו; אך ייתכן כי הוא מפריעטו של אחד המלחינים אשר קדמו לתקופת הקלאסיקה הוינאית של היידן, מוצארט ובטהובן, אולין בארביירולי היא מוויקאית מצויינת, ונגינתה בליווי זהיר ועדין מאת התזמורת, גיל-תה שליטה בכלי, נשימה מצויינת, פיו סוק טבעי ויפה לפראזה המלודית, רית-מוס מדויק ונקיון הטכניקה הוירטוארי-זית. להצלחתם הגדולה של הווג בקוני-צרטפרידה זה, התוסף רושם חזק של ביצוע הסימפוניה החמישית לביטהובן — זה סיום התוכנית — אשר הושמע בק-וים רחבים וגבוריים עד-מאוד.

מארכע הערביות המוזיקליות (בתמי-כתה הכספית והרוחנית של בת-שבע זה רוסטילד) המאורגנות עלידי "איגוד למוזיקה קאמרית" מדי שבוע בבית הרופא בתל-אביב, הספקנו לשמוע את השנייה והשלישית. השמעת מוזיקה וקאלית ואינסטרומנטאלית נדירת-ביצוע של המאות הקודמות, איננה תופעה חדשה בחיי-המוזיקה אצלנו, כי הרי זה שנים טיפל בכך "קולגיום מוזיקום" בהדרכתו של המנצח איתן לוסטיג, וכן גם תזמורת רמת-גן בניצוחו של מ. טאובה. בראש-וראשונה יצר מסורת מפוארת זו מוויאון תל-אביב, שבכתליו מתקיימים הקונצרטים לקאמר-מוזיקה לפרקים קבועים. מה שמעניין אותנו בערביות אלה, זוהי השמעה שיטתית בביצוע-בכורה ליצירה ישראלית, אף ביצועי-בכורה של מוסיקה אוונגארדיסטית, אשר אי-אפשר, או כמעט אי-אפשר, לשומעה בנגינה חיה במקום אחר. אכן חשובים מאוד הקונצרטים האלה לפיתוח המוזיקה בתזמנו בארץ. המשכם לעונה הבאה מהווה צורך חיוני.

בארבע הערביות המוזיקליות (בתמי-כתה הכספית והרוחנית של בת-שבע זה רוסטילד) המאורגנות עלידי "איגוד למוזיקה קאמרית" מדי שבוע בבית הרופא בתל-אביב, הספקנו לשמוע את השנייה והשלישית. השמעת מוזיקה וקאלית ואינסטרומנטאלית נדירת-ביצוע של המאות הקודמות, איננה תופעה חדשה בחיי-המוזיקה אצלנו, כי הרי זה שנים טיפל בכך "קולגיום מוזיקום" בהדרכתו של המנצח איתן לוסטיג, וכן גם תזמורת רמת-גן בניצוחו של מ. טאובה. בראש-וראשונה יצר מסורת מפוארת זו מוויאון תל-אביב, שבכתליו מתקיימים הקונצרטים לקאמר-מוזיקה לפרקים קבועים. מה שמעניין אותנו בערביות אלה, זוהי השמעה שיטתית בביצוע-בכורה ליצירה ישראלית, אף ביצועי-בכורה של מוסיקה אוונגארדיסטית, אשר אי-אפשר, או כמעט אי-אפשר, לשומעה בנגינה חיה במקום אחר. אכן חשובים מאוד הקונצרטים האלה לפיתוח המוזיקה בתזמנו בארץ. המשכם לעונה הבאה מהווה צורך חיוני.

בארבע הערביות המוזיקליות (בתמי-כתה הכספית והרוחנית של בת-שבע זה רוסטילד) המאורגנות עלידי "איגוד למוזיקה קאמרית" מדי שבוע בבית הרופא בתל-אביב, הספקנו לשמוע את השנייה והשלישית. השמעת מוזיקה וקאלית ואינסטרומנטאלית נדירת-ביצוע של המאות הקודמות, איננה תופעה חדשה בחיי-המוזיקה אצלנו, כי הרי זה שנים טיפל בכך "קולגיום מוזיקום" בהדרכתו של המנצח איתן לוסטיג, וכן גם תזמורת רמת-גן בניצוחו של מ. טאובה. בראש-וראשונה יצר מסורת מפוארת זו מוויאון תל-אביב, שבכתליו מתקיימים הקונצרטים לקאמר-מוזיקה לפרקים קבועים. מה שמעניין אותנו בערביות אלה, זוהי השמעה שיטתית בביצוע-בכורה ליצירה ישראלית, אף ביצועי-בכורה של מוסיקה אוונגארדיסטית, אשר אי-אפשר, או כמעט אי-אפשר, לשומעה בנגינה חיה במקום אחר. אכן חשובים מאוד הקונצרטים האלה לפיתוח המוזיקה בתזמנו בארץ. המשכם לעונה הבאה מהווה צורך חיוני.

בארבע הערביות המוזיקליות (בתמי-כתה הכספית והרוחנית של בת-שבע זה רוסטילד) המאורגנות עלידי "איגוד למוזיקה קאמרית" מדי שבוע בבית הרופא בתל-אביב, הספקנו לשמוע את השנייה והשלישית. השמעת מוזיקה וקאלית ואינסטרומנטאלית נדירת-ביצוע של המאות הקודמות, איננה תופעה חדשה בחיי-המוזיקה אצלנו, כי הרי זה שנים טיפל בכך "קולגיום מוזיקום" בהדרכתו של המנצח איתן לוסטיג, וכן גם תזמורת רמת-גן בניצוחו של מ. טאובה. בראש-וראשונה יצר מסורת מפוארת זו מוויאון תל-אביב, שבכתליו מתקיימים הקונצרטים לקאמר-מוזיקה לפרקים קבועים. מה שמעניין אותנו בערביות אלה, זוהי השמעה שיטתית בביצוע-בכורה ליצירה ישראלית, אף ביצועי-בכורה של מוסיקה אוונגארדיסטית, אשר אי-אפשר, או כמעט אי-אפשר, לשומעה בנגינה חיה במקום אחר. אכן חשובים מאוד הקונצרטים האלה לפיתוח המוזיקה בתזמנו בארץ. המשכם לעונה הבאה מהווה צורך חיוני.

צלילים

אבנר בן מיכאל

המונח היינץ פרוידנטל חוזר ארצה

גורליות ומנסה להגיע לפחרון. הפרק השני — אנדנטה שקט — הוא בטוי למעגועים מרחוק נשמע פעמיים הצליל העליון של הפעמון, הפרק מסתיים בשאלה ללא תשובה. רק הפרק האחרון המחודש את הקרב בגמר במוג יותר אופטימי ומשאיר את התקווה כי האיש החפשי ימצא את דרכו בין החברים בני תכונות זרות.

גדעון רהר ניגן את היצירה של טל הי מוקדשת לאמן הויולה לא רק בכל צלילו היפה של הכלי, אלא גם תוך הבנה עמוקה לרצון המחבר. בקונצרטו אחר הויולה, זה של גאורג פיליפ טלמן (1767 — 1681) עשינו היכרות עם היצירה של תקופתו של י. ס. באך שנהנה לפני 200 שנה ביותר כבוד מאשר הקנטור של כנסית תומס בלייסציג. היום נדמה לנו כי המוזיקה מחזיקה במוסכמות בלבד, אולם הפרק הישיר, האנדנטה, הוא מלא מבע ונותן לסולן הזדמנות להצטיין ביופי צלילו.

תחילה שמענו כיצוד של בעל מלאכה מאומן של הסימפוניה הראשונה מאת בטי הוכן ולבסוף סואיטה של ג'ורג' שחיבר לדראמה של ביורנסון "זיגורד יורסלפאר", שלשה הפרקים המהווים מוסיקה-זו המיועדת לתיאטרון בלבד אינם מעניינים ביותר כי מוסיקה אבסולוטית ומעוררים את זכרוננו של קונצרט "קורקאפלה" המוגש בהיפי רחצה פופולריים ולא באגלים קונצרטים סימפוניים.

פרוידנטאל אשר נתקבל על ידי הקהל בהשוואת רבות ביצע את תכניתו הראשונה בגאמנות ובטחון מקובל התזמורת אוהבת ללכת עם מדהיכה המנוסה.

קונצרט התזמורת הפילהרמונית הישראלית

למרות השתתפותו של הסטנדרן הנודע אלכסנדר בראילובסקי בקונצרט מס. 4 למי נויים וביצוע בכורה של הסימפוניה מס. 11 — כבר שתיים יותר מבשהבן — מאח דיטריי שוטסקוביץ לא חיך והציע המול ל- מבצעים ולמאזינים: נגינת הסולן סבלה עוד ממחלתו הקודמת ועל האכזבה שגרמה לנו היצירה החדשה של המלחין הרוסי — רועי שת ללא תקדים והעתק רעיונות מוסיקליים מהסימפוניות הראשונות, — גרבה עוד הדי- בור ברשימתנו הבאה.

אולי לא היה מקרה שדוקא לפני ביצוע הסימפוניה נראתה חתולה על במת התזמורת, מלאה פחד וחרדה, בורחת בבהלה, — כפי עס אני נוטה להניח שהחתולה כבך קודם שמעה את היצירה?

בשבוע האחרון חזר ה. פרוידנטאל ל- ירושלים והתחיל בעבודתו האמנותית במנצח קבוע ראשון של תזמורת "קול יש" אל" תפקיד בו ישרת במשך שמונת הי חדשים הקרובים. לא פעם ציינתי בטורים אלו את הערך הרב שבפעולתו המוסיקלית והחנוכית של מר פרוידנטאל האיש שתרם תרומה לא מבוטלת להעלאת הרמה הי אמנותית של התזמורת הממלכתית שלנו שהועמדה בצל התזמורת הפילהרמונית. אולם חשובה מאשר זוהר שמות הסולנים והמנצחים האורחים מחוץ לארץ, בעיני לכל הפחות, היא קביעת תכניות מעניינות שיש בה כדי להעשיר את ידיעותינו במו- סיקה העולמית וגם במוסיקה ישראלית.

הקונצרט הראשון שפתח את סדרת ה- פעותיו הפומביות של פרוידנטאל היה אופייני להרכב התכנית שאנו מצפים לה כי קונצרטים הירושלמיים, ולא הצטערתי כי דחית הקונצרט הפילהרמוני עם הפסנתרן אלכסנדר בראילובסקי נתנה לי הזדמנות רצויה לא רק לחדש את ההיכרות עם הי מנצח, אלא גם להאזין לתכנית מעניינת במרכזו הקונצרט עמדה הקעס יצירה יש- ראלית וחובה ונעימה לברך נגינה למופת של יצירה בעלת ערך אמנותי רב: הקונ- צרטו לויולה ולתזמורת מאת יוסף טל אשר נוגן על ידי גדעון רהר, מנגן הויולה מצויין. קונצרטו זה פרי עטו של המלחין הי ירושלמי נמנה בין היצירות המעטות של המוסיקה הישראלית המחברות עושר הע- יונות עם היכולת לבטא רעיונות אלו בשפה מוסיקלית מובנת למאזין המוכן לעקוב אחרי המחבר: מיר אחרי הקדמה "מ- טורית" בתנועה חזקה נשמע אינטרמצו לירי הניתן לסולן ומתוך הדיאלוג בין ויולה-סולו לבין כוחה המלא של התזמורת נולד הרעיון: קרב החיים של האיש המ- דרני בן תקופתנו להחזיק מעמד בין המוני העיר הגדולה, להישאר בן אדם חפשי ב- כרך, וברעש המכונות, בקיצור המלחמה הי נצחית בין האינדיבידום לבין כוחות המכ- ניציה המאיימים על חיינו. אם מותר להשוות את היצירה המעניינת אשר נכתבה לפני כחמש שנים עם יצירה אמנותית לא-מוסיקלית: בזמך נגדתה נזכרתי במחרוזת גלפי העץ של הציר הי בלגי פראנס מאוראל המתארים את חיי ההתבודדות של האמן המודרני בתוך החברה הרועשת של העיר הגדולה. אין אני יודע אם גם יוסף טל רצה לבטא רעיון דומה בקונצרטו — בכחונה מראש — אולם ברי כי היצירה לא הק בעלת ערך בתוך מ- סיקה אבסולוטית, אלא היא שואלת שאלות